

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان جهاد کشاورزی استان خراسان جنوبی

سیمای بخش کشاورزی استان خراسان جنوبی در سال ۱۴۰۰

معاونت برنامه ریزی و امور اقتصادی

اداره آمار، فناوری اطلاعات و تجهیز شبکه - خرداد

۱۴۰۰

سیمای بخش کشاورزی استان خراسان جنوبی در یک نگاه:

استان خراسان جنوبی، شرقی‌ترین استان ایران می‌باشد و ۱۵۰۸۰۰ کیلومتر مربع مساحت و ۷۶۸۸۹۸ نفر جمعیت و ۱۱ شهرستان که ۹/۲۲ درصد از مساحت و ۰/۹۶ درصد از جمعیت کشور را به‌خود اختصاص داده است. خراسان جنوبی با وجود اینکه در منطقه کویری واقع شده است، در بخش کشاورزی از پتانسیل‌های مناسبی برخوردار است که در صورت توجه و حمایت می‌تواند موجب نگهداشت جمعیت، تامین بخشی از نیاز غذایی منطقه و کشور و اشتغال پایدار گردد.

استان خراسان جنوبی از شرایط اقلیمی خشک و بیابانی در نواحی پست و آب و هوای نیمه خشک در نواحی کوهستانی برخوردار است. تفاوت ارتفاع بین مناطق کوهستانی و پست استان باعث بهبود آوردن شرایط آب و هوایی خشک و بیابانی در نواحی پست و آب و هوای نیمه‌خشک در نواحی کوهستانی شده است. دشت لوت یکی از خشکترین و گرمترین بیابانهای جهان است که شدت تابش خورشید، کمبود رطوبت و بارش و تبخیر زیاد از ویژگیهای آن است که علیرغم کوهستانی بودن استان در آب و هوای آن تأثیر زیادی دارد. میانگین بارش ۳۰ ساله (۱۲ ایستگاه سینوپتیک) در این استان ۱۲۹.۶ میلی‌متر، متوسط دما ۱۷.۶ درجه سلسیوس می‌باشد. میانگین بارش در سال آبی ۹۹-۱۴۰۰ معادل ۷۴.۱۲ میلی‌متر و در مسایقه با سال قبل ۵۶.۶۱ درصد کاهش داشته است. (میزان بارندگی سالانه استان در سال زراعی ۹۹-۹۸ معادل ۱۵۴.۶ میلی‌متر)

نرخ بیکاری در حال حاضر ۷.۳ درصد و نرخ شهرنشینی در استان ۵۹ درصد می‌باشد. سهم اشتغال در استان در بخش کشاورزی ۲۱.۶ درصد، در بخش صنعت ۳۳.۱ درصد و در بخش خدمات ۴۵.۳ درصد می‌باشد. سهم ارزش افزوده بخش کشاورزی نسبت به کل بخش‌های اقتصادی استان ۲۹ درصد می‌باشد.

مساحت کل اراضی زراعی و باغی استان ۱۶۷۱۱۸.۱۹ هکتار می‌باشد که ۰.۹۷ درصد مساحت اراضی کشاورزی کشور را تشکیل می‌دهد. از این میزان ۱۵۴۴۳۰.۳۲۶ هکتار به صورت آبی و ۱۲۶۸۸.۱۱ هکتار به صورت دیم کشت می‌شوند.

۹۸.۸۸ درصد وسعت استان را عرصه‌های طبیعی در برمی‌گیرد که از این میزان درصد ۳۰.۷۳ بیابانی ۵۷.۶۱ درصد مراتع خوب و متوسط و ۱۰.۵۴ درصد جنگلی است. و با دارا بودن ۴۵۲۵۷۸۵ هکتار اراضی بیابانی دومین استان بیابانی کشور است.

از مهم‌ترین تولیدات کشاورزی استان می‌توان به زعفران، عناب، زرشک و پنبه و پسته، بادام، انار، گل‌نرگس و در زمینه تولیدات دامی به بز کرکی و شتر اشاره نمود.

-نقشه ی تقسیمات کشوری استان خراسان جنوبی به تفکیک شهرستان

خلاصه سیما و تولیدات بخش کشاورزی استان خراسان جنوبی در سال ۱۴۰۰

بخش	توضیحات	میزان تولیدات (تن)	درصد از کل تولیدات استان
باغبانی (با احتساب محصولات گلخانه ای)	سطح زیر کشت ۹۶۱۴۹ هکتار	۱۹۶۱۱۶	۱۷.۶۷
زراعت	سطح زیر کشت ۷۰۹۶۹ هکتار	۷۰۴۱۲۴	۶۳.۴۴
دام و طیور	جمعیت دام و طیور ۲,۵۲۳,۷۴۹ واحد دامی	۲۰۸۱۰۹	۱۸.۷۵
شیلات و آبزیان	تعداد مزارع پرورشی ۶۶۶ باب	۱۵۱۸.۷۶۲	۰.۱۴
جمع کل تولیدات استان (هزارتن)		۱۱۰۸.۳۴۹	۱۰۰

نکته: آمار زراعت و باغبانی به دلیل عدم اعلام و تایید وزارت خانه مطابق سال قبل لحاظ شده است.

وضعیت منابع آبی استان

ردیف	منابع آبی استان	تعداد	حجم تخلیه سالیانه (آب قابل برنامه ریزی در بخش کشاورزی)
۱	چاه های کشاورزی	۲۰۵۶ حلقه	۵۵۵.۹ میلیون مترمکعب
۲	چشمه	۲۸۶۴ دهنه	۳۰.۹ میلیون مترمکعب
۳	قنات	۶۹۴۷ رشته	۱۹۶.۵ میلیون مترمکعب
جمع کل			۷۸۳.۳ میلیون مترمکعب

رتبه های برتر بخش کشاورزی استان در میزان تولید محصولات کشاورزی طی سال ۱۴۰۰

ردیف	نام محصول	سطح زیر کشت (هکتار)	میزان تولید (تن)	رتبه در میزان تولید
۱	زرشک	۱۹۴۸۵	۸۲۴۴۱	اول کشوری
۲	عناب	۴۷۱۵.۵	۷۳۸۲.۷۵	اول کشوری
۳	زعفران	۱۷۲۳۷	۷۰	دوم کشوری
۴	گل نرگس	۳۹.۴۵	۹۷۹۳ هزار شاخه	پنجم کشوری
۵	پنبه	۶۳۶۹	۱۵۷۷۸	ششم کشوری
۶	پسته	۲۶۴۵۱	۱۲۶۵۱.۳۵	ششم کشوری
۷	انار	۴۲۰۳.۸	۳۹۸۹۰.۴۵	هشتم کشوری
۸	بادام	۸۹۳۳.۵	۴۶۳۸.۷۶	هشتم کشوری

- رتبه اول کشوری تعداد قنات شامل ۶۹۸۳ رشته قنات
- رتبه دوم جمعیت شتر کشور با سهم ۱۶ درصدی به تعداد ۳۲۷۴۳ نفر شتر
- رتبه دوم کشوری تعداد صندوق های اعتبارات خرد زنان روستایی با تعداد ۲۳۸ صندوق خرد و سه صندوق حمایت از توسعه ی فعالیت های کشاورزی زنان روستایی
- رتبه سوم کشوری تنوع گونه های گیاهان دارویی با ۸۰۰ نوع گیاهان دارویی با کیفیت و رتبه پنجم سطح زیر کشت با تولید سالانه بیش از ۱۸۸۵ تن.